

AZ EGYIDEJŰ (SZLOVÉN ÉS MAGYAR) ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS CÍMŰ INNOVÁCIÓ EGY SZLOVÉNIAI KÉTNyelvŰ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

Pisnjak Mária

Zavod RS za šolstvo – Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete

Kulcsszavak: két(tan)nyelvű iskola; egyidejű írás- és olvasástanítás

A tematikus előadásban a lendvai kétnyelvű iskolában a 2012–2013-as és a 2013–2014-es tanévben folyó pedagógiai innovációt mutatom be. A szlovéniai Muravidék nemzetiségi-leg vegyesen lakott területén kétnyelvű általános iskolák működnek, melyekben minden tanuló, illetve diák számára kötelező mind a magyar, mind a szlovén nyelv tanulása anyanyelvi vagy második nyelvi szinten. Míg a magyar nyelvet a kétnyelvű középiskola befejező évfolyamáig két szinten tanítjuk, addig a szlovén nyelvet az általános iskola 4. osztályától kezdve minden tanuló kötelezően anyanyelvi szinten tanulja. Az érvényes rendelkezések és egyéb dokumentumok alapján az első osztályba lépő gyermek szüleinek el kell döntenie, melyik nyelven kezdjen gyermeke írni-olvasni, és ennek következtében melyik nyelvet tanulja második, azaz környezetnyelvként

Az elmúlt évtizedben a magyar csoportokban drasztikusan csökkent a gyerekek száma, részben a vegyes házasságoknak köszönhetően, részben azért, mert a magyar anyanyelvű gyermekeket szülei gyakran szlovén anyanyelvi csoportba írárták. A nemzetiségi politika a szakmával karöltve igyekezett olyan modellt létrehozni, amely ezt a folyamatot valamennyire megállítja, lelassítja vagy megváltoztatja. Így jött létre az Egyidejű írás- és olvasástanítás című kísérlet.

A kísérlet előkészítését (dokumentáció, terv, tanári továbbképzések) követően a gyakorlatban való megvalósítás a 2012–2013-as tanévben kezdődött. A lendvai általános iskola (a legnagyobb kétnyelvű általános iskola) egyik elsős osztálya jelentette a kísérleti csoportot, a kontrollcsoportok a három kisebb kétnyelvű általános iskola elsősei voltak. A két évig tartó kísérletben folyamatosan mértük a tanulók szlovén és magyar nyelvi haladását, amihez részben standardizált (DIFER), részben helyben (az érvényes tanterv alapján) készített felmérőlapokat használtunk. A csoportokban anyanyelvet tanító kolléganők egyéni fejlesztési tervet készítettek, amit az egyes mérések (tanév eleje, tanév végi) eredményei alapján szükség szerint módosítottak. A kísérletet vezető projektcsoport külső tagjai (az oktatási intézet szaktanácsadói) mindkét tanévben egy részben zárt interjú segítségével kaptak visszajelzést a csoportokban tanító kollégáktól, a szülők véleményét pedig kérdőívvel kérték ki. Az iskola mindkét tanévben önértékelő jelentést is készített.

A kísérlet bebizonyította, hogy a két nyelven párhuzamosan írni és olvasni kezdő tanulók mindkét nyelven kiegyensúlyozottan elsajátítják az írás és az olvasás készségét, és mindkét nyelvnél eleget tesznek az anyanyelvi oktatás tantervben előírt követelményeinek. A modell frontális bevezetésének köszönhetően a magyar anyanyelvi csoportok létszámának növekedésére számítottunk.